حوادث

ظرف کمتر از ۲۴ ساعت؛

عامل قتل بازارچه ابوذر دستگیر شد

دادستان کرمان از دستگیری عامل قتل بازارچه ابوذر کرمان ظرف کمتر از ۲۴ ساعت پس از اعلام مفقودی از سوی خانواده مقتول خبر داد وگفت: پرونده به صورت فوق العاده در حال رسیدگی است.

به گزارش خبرنگار مهر، دادخدا سالاری صبح پنجشنبه در جمع خبرنگاران با هشدار به این‌که دستگاه قضائی با قاطعیت با عوامل نا امنی در جامعه برخورد خواهد کرد، اظهار داشت: در مدت کوتاهی عمده تحقیقات این پرونده در شعبه هفت بازپرسی دادسرای عمومی و انقلاب کرمان انجام شده است و پس از وصول پاسخ استعلامات از مراجع ذی‌صلاح تصمیم نهایی اتخاذ و کیفرخواست به زودی صادر خواهد شد. سالاری اعلام کرد: پس از اعلام مفقودی یک خانم میانسال از سوی خانواده وی، بلافاصله رسیدگی به پرونده در دستور کار شعبه هفت بازپرسی و کارگاهان پلیس آگاهی کرمان قرار گرفت و متهم ظرف کمتر از ۲۴ ساعت دستگیر شد.

وی عنوان کرد: متهم در بازجویی های اولیه به قتل اعتراف و علت و انگیزه اصلی خود را سرقت طلا و جواهرات مقتول اعلام کرده است.

دادستان کرمان گفت: متاسفانه قاتل پس از وارد کردن ضربات متعدد چاقو اقدام به سرقت طلاهای این خانم می‌کند و طلاهای مسروقه را در مکانی خارج از شهر به همراه آلت قتاله مخفی می کند که توسط ماموران پلیس آگاهی کشف و ضبط می شوند. وی با اشاره به اینکه متهم (الف. م) سوابق کیفری از جمله سرقت و حمل مواد مخدر را در پرونده خود دارد، افزود: متهم با قرار بازداشت موقت روانه زندان شده است.

طی چند عملیات پلیسی در کرمان انجام شد؛

کشف ۳۱۴کیلوگرم موادمخدر

رئیس پلیس مبارزه با مواد مخدر استان از کشف ۳۱۴کیلوگرم انواع مواد مخدر طی چند عملیات پلیسی خبر داد.

سرهنگ کامبیز اسماعیلی در گفت و گو با خبرنگار پایگاه خبری پلیس، گفت: ماموران پلیس مبارزه با مواد مخدر استان با انجام کار اطلاعاتی از قصد قاچاقچیان برای دپو و سپس انتقال چند محموله موادمخدر از مسیرهای حاشیه ای استان باخبر شدند. وی افزود: در این رابطه ماموران با شناسایی محل دپوی مواد مخدر موفق شدند از یک مکان مشخص در یکی از نقاط روستایی حومه شهر کرمان۱۳۹کیلو و۲۰۰گرم تریاک کشف کنند. سرهنگ اسماعیلی بیان داشت: در عملیاتی دیگر نیز ماموران با انجام کار اطلاعاتی مشترک با پلیس اصفهان از دپوی یک محموله دیگر مواد مخدر در یکی از نقاط شهر کرمان مطلع شدند.

وی تصریح کرد: ماموران در بازرسی از این محل۵۴کیلو و ۷۰۰گرم تریاک،۴۱کیلوگرم حشیش و بیش از ۳کیلوگرم مرفین را کشف و در این رابطه ۲ نفر را دستگیر کردند. سرهنگ اسماعیلی اظهار داشت: در ادامه ماموران با اجرای طرحی در بازرسی از یک منزل مسکونی در شهر کرمان ۳۵کیلو و۴۰۰گرم تریاک و از یک دستگاه خودروی پژو در ایستگاه بازرسی «سه راهی راین» نیز۴۱کیلو و۵۰۰گرم تریاک کشف کردند.

وی با اشاره به تمرکز پلیس بر شناسائی سرباندها و سرشبکه‌های قاچاق یادآور شد: در مجموع این چند عملیات۳۱۴کیلو و ۸۰۰گرم انواع مواد مخدر کشف و ۶ قاچاقچی نیز دستگیر و تحویل مقامات قضایی شدند. رئیس پلیس مبارزه با مواد مخدر در پایان خاطرنشان کرد: وجود پاتوق استعمال یا توزیع مواد مخدر در سطح محله‌ای که در آن زندگی می‌کنیم یک تهدید جدی فراروی سلامت فردی و اجتماعی ما است. از این‌رو در راستای پیشگیری از گرفتار شدن فرزندان جوان و نوجوانمان به اعتیاد لازم است در جهت پاک‌سازی این‌گونه موارد با پلیس همکاری مسئولانه‌ای داشته باشیم.

قاتل فراری به دام پلیس افتاد

سرپرست فرماندهی انتظامی جیرفت از شناسایی و دستگیری قاتل فراری با اقدامات شبانه روزی کارآگاهان پلیس آگاهی این شهرستان خبر داد.

سرهنگ دوم رضا محمدرضایی در گفت وگو با خبرنگار پایگاه خبری پلیس گفت: شامگاه بیست و هشتم بهمن ماه سال گذشته در پی وقوع یک فقره قتل در یک از محلات شهر، بلافاصله مامورین پلیس برای بررسی موضوع به محل اعزام شدند. در بررسی‌های اولیه مشخص شد مردی حدودا ۳۵ ساله توسط فردی ناشناس مورد اصابت چاقو قرار گرفته و به علت شدت جراحات وارده فوت نموده است. این مقام پلیس افزود: با تحقیقات و بررسی‌های پلیس، هویت ضارب شناسایی و دستگیری وی در دستور کار قرار گرفت. وی یادآور شد: از آنجا که قاتل در لحظات اولیه پس از وقوع قتل سریعا به شهرهای همجوار متواری و هیچ سرنخی از خود باقی نمی‌گذاشت، اقدامات پلیسی به منظور دستگیری وی با مشکل مواجه شد و بدین ترتیب پرونده در اختیار اکیپی مجرب از کارآگاهان پلیس اگاهی جیرفت قرار گرفت. سرانجام کارآگاهان با اقدامات پلیسی و تخصصی و تلاش شبانه‌روزی چند ماهه، محل اختفای قاتل را در یکی از شهرستان‌های همجوار شناسایی و پس از هماهنگی با مقام قضایی وی را دستگیر کردند.

سرهنگ دوم محمدرضایی در پایان گفت: متهم در تحقیقات تخصصی پلیس به بزه انتسابی اعتراف و انگیزه‌ی خود از ارتکاب این قتل را اختلافات شخصی با مقتول عنوان کرد.

در گفت‌وگو با رئیس هیات مدیره انجمن انبوه‌سازان استان مطرح شد

منطقهٔ الهیه چالش آیندهٔ شهر کرمان

● گسترش شهر دست بساز و بفروش‌ها نیست

اسما پورزنگی‌آبادی

دو هفته پیش در جلسه‌ی خانه‌گفتمان شهر کرمان یک‌بار دیگر مسئله‌ای مطرح شد که سالیان زیادی است افراد مختلف آن را مطرح می‌کنند؛ این‌که بساز و بفروش‌ها هستند که با هدایت ساخت‌وسازها، تکلیف شهر کرمان را تعیین می‌کنند.

به همین بهانه، یک گفت‌وگوی تلفنی با حمید یوسفی؛ رئیس هیات مدیره انجمن انبوه‌سازان استان کرمان انجام دادم که در ادامه می‌خوانید:

آقای یوسفی؛ در کرمان بارها از سوی کارشناسان ادعایی مطرح شده که گسترش و سمت‌وسوی توسعه‌ی شهر کرمان در دست بساز و بفروش‌ها و بنگاه‌های معاملاتی است. دلیلی که مطرح می‌کنند این است که اگر طبق اصول علمی شهرسازی اقدام می‌کردیم باید شهر را به‌سمت شرق و مثلا سیدی می‌بردیم اما الان گسترش به سمت غرب است. نظر شما در این‌باره چیست؟

شما اگر الان بخواهید یک خانه بخرید کجا می‌خرید؟

خیلی از مردم کرمان ترجیح می‌دهند در سمت غرب شهر ملکی داشته باشند.

درست است. حالا اگر شرق شهر که شما به آن اشاره کردید؛ زیرساخت‌های مناسبی از مسیرهای رفت‌وآمدی گرفته تا امکانات درمانی و آموزشی و تفریحی و دیگر نیازمندی‌های عمومی را داشت؛ آیا مردم به آن سمت نمی‌رفتند؟ حالا خودتان بگویید چه کسی جهت گسترش شهر را تعیین می‌کند؟ وقتی چهار واحد مسکونی مثلا سمت سیدی و چهار واحد هم در هزار و یکشب می‌سازید؛ اولی چهار سال روی دست سازنده می‌ماند و دومی را پیش‌فروش هم می‌کنید؛ نشان دهنده‌ی چیست؟ آنچه که سمت‌وسوی گسترش شهر را تعیین می‌کند خواست خریدار است که خریدار هم نیازهای خود را می‌بیند و از این نظر، در غرب شهر تقاضای بیش‌تری وجود دارد. ما ده‌ها بار، طی سال‌های مختلف در جلسات به مسئولین گفته‌ایم که گسترش شهر هزینه‌ی هنگفتی برای تامین امکانات و زیرساخت‌ها نیاز دارد از گاز و آب و برق گرفته تا بازار و کلانتری و امنیت. در حالی‌که اگر بافت فرسوده را مرمت و بازسازی می‌کردند از این هزینه‌ها کاسته می‌شد، تراکم جمعیت شکل بهتری پیدا می‌کرد و پراکندگی زیادی هم به‌وجود نمی‌آمد و فضاهای شهری نیز مطلوب‌تر است.

من خریدار به بنگاه معاملاتی می‌روم.

مشاوران املاک دنبال درصدی هستند که از معاملات باید دریافت کنند.

آن‌ها هستند که مثلا به من می‌گویند بیا کنار فرودگاه یک قطعه زمین یا واحد مسکونی بگیر؛ اینجا آینده دارد و سود می‌کنی.

بنگاه‌ها واحدهایی را می‌فروشند که به آن‌ها سپرده شده است. این واحدها هم در مناطقی ساخته شده که امکانات زیربنایی و عمومی بهتری وجود دارد.

پس شما نمی‌پذیرید گسترش شهر دست بساز و بفروش و مشاوران املاک است.

شاید تبلیغات مشاوران املاک مقداری تاثیر داشته باشد اما خریدار است که براساس نیازهای خود و امکانات موجود تعیین می‌کند کدام منطقه را انتخاب کند.

الان در مورد شهرک الغدیر و دیگر شهرک‌های غرب شهر؛ خیلی روشن اعلام می‌کنند که از این منطقه یک گسل عبور می‌کند. اما می‌بینیم همچنان ساخت‌وسازهای لوکس شهری در کرمان در این منطقه متمرکز شده است. چرا این روند تغییر نمی‌کند؟

اگر می‌گویند اینجا گسل است؛ احتمالا درست می‌گویند اما تاکنون هیچ ممنوعیتی برای ساخت‌وساز در این منطقه اعلام نشده است. از طرفی؛ یک ویژگی خوب شهرک الغدیر این است که واحدهای اینجا اکثریت آپارتمانی نبوده و ویلایی است و همه‌ی ساخت‌وسازها نیز جدید بوده و رعایت اصول فنی و مهندسی در آن شده و شهرک خوب و یک‌دستی است.

اما می‌گویند اینجا گسل داریم!

این‌که می‌گویید درست است. در جریان زلزله‌ی بم؛ با رئیس وقت موسسه زلزله‌نگاری تهران صحبت می‌کردیم؛ من از ایشان پرسیدم در استان ما شایعاتی است که سیرجان روی گسل قرار ندارد آیا درست است؟ گفت: شایعه است اما شما چند گسل جوان در کوهبنان دارید که اگر فعال شوند و شدت لرزش بالا باشد؛ از کوهبنان تا هرمزگان دیواری را نخواهید دید! پس ببینید؛ کل استان این مشکل را دارد و گسل‌های زیادی داریم.

حالا در شهر کرمان، برای این مناطقی که گسل وجود دارد؛ چه باید کرد؟

همه نگران زلزله هستیم اما از لحاظ ساخت‌وسازهایی که داریم وضعیت خیلی نسبت به گذشته بهتر شده و کیفیت مصالح بالا رفته و ضوابط رعایت می‌شود. این گسل هم وقتی فعالیت کند؛ این‌طور نیست که فقط یک دامنه‌ی ۱۰۰ متری را تحت تاثیر قرار دهد و مثلا به محدوده‌ی میدان آزادی و دیگر مناطق شهر آسیبی نزند. کل مجموعه‌ی استان ما از نظر زلزله مشکل دارد و در چنین شرایطی، تنها راهکار؛ رعایت ساخت‌وساز اصولی و مقررات ملی ساختمان و استفاده از مصالح سبک و تکنولوژی روز است.

مسئله‌ی دیگری که وجود دارد استفاده از مصالح منطبق با شرایط اقلیمی و فرهنگی هر منطقه است که در شهر کرمان که می‌گویند ۳۴۰ روز هوای آفتابی دارد این موضوع چندان رعایت نمی‌شود و مثلا نماهایی از آلومینیوم و شیشه می‌سازند. این که دیگر کار بساز و بفروش‌هاست. چرا این اتفاق افتاده؟

استفاده از نماهای شیشه و آلومینیوم در حال حاضر، تقریبا رو به کاهش است و این نماها را دیگر تایید نمی‌کنند و شاید میزانی که امروز استفاده می‌شود، ۱۰ درصد گذشته باشد. تقریبا متوقف شده است.

با وضع موجود چه باید کرد؟ مثلا می‌گویند در خیابان فردوسی نماهای شیشه‌ای داریم که با یک زلزله؛ ممکن است فاجعه‌ای بزرگ را به‌بار بیاورند.

با دیدن ظاهر کار کسی نمی‌تواند قضاوت کند. فردی که چنین صحبتی را مطرح می‌کند خودش باید اهل نظر و اهل کار بوده و مراحل اجرا را دیده باشد. همین‌طوری که نمی‌شود نظر داد.

یعنی معتقدید کیفیت اجرای این نماها مطلوب بوده و جای نگرانی نیست؟

برای قضاوت، باید به نقشه‌ها و شرایط کار نگاه کرد و در کارگاه حضور داشت. این‌طور نمی‌شود که نما و ارتفاع ساختمان را نگاه کنیم و بعد بگوییم با یک تکان فرو می‌ریزد!

مسئله‌ی دیگری که در شهر کرمان وجود دارد سرانه‌ی واحدهای تجاری است که آن‌طور که اعلام کرده‌اند نه‌تنها شهر از این نظر اشباع است بلکه چند برابر سرانه‌ی میانگین کشوری را داریم. با این وجود، سرمایه‌گذاری‌های جدید تجاری نیز ادامه دارد. این وضعیت را چه‌طور ارزیابی می‌کنید؟

بعضی زمین‌ها شرایطی دارد که نمی‌توان آن را تبدیل به مسکونی کرد. مثلا زمینی که بر خیابان است؛ قیمتش آن‌قدر گران است که روی واحد مسکونی تاثیر بسزایی دارد و شاید از توان خریدار خارج باشد.

همچنین به‌دلیل سروصدای ناشی از عبور و مرور در خیابان، چنین زمین‌هایی برای مسکونی مناسب نیست و در این مواقع؛ اگر هم بخواهند مسکونی داشته باشند آن را در واحدهای بالاتر در نظر می‌گیرند. درباره‌ی شهر کرمان، درصد واحدهای تجاری هم نسبت به واحدهای مسکونی خیلی بالا نیست. ببینید؛ ما در شهر کرمان مشکلات اساسی‌ای داریم؛ یک مجموعه‌ای مثل الهیه را در نظر بگیرید؛ چند هزار واحد مسکونی دارد که هنوز همه‌ی آن هم زیر بار نرفته و الان ۴۰ درصد واحدها هم ساکن ندارد. تعداد زیادی از واحدها نیمه‌تمام است. حالا در این منطقه؛ از نظر فضای آموزشی و فضای سبز همین الان مشکلات زیادی داریم، مرکز بهداشت و درمانگاه هم که اصلا ندارد. ضمن این‌که در آینده دو ترافیک جاده تهران و بلوار جمهوری را نیز در این محدوده داریم؛ بسیاری از واحدها در حال ساخت است وقتی تحویل صاحبان داده شود، با جمعیت بسیار زیادی در این منطقه مواجه خواهیم شد و مسائل و مشکلات زیادی به وجود خواهد آمد.

چه باید کرد؟

این را متولیان شهر باید بگویند. شورای شهر و سیاست‌گذاران باید برای این مسائل چاره‌اندیشی کنند. ما سال‌های زیادی است که با حضور مقامات مختلف؛ از وزیران دولت‌های مختلف گرفته تا شهرداران و استانداران این مشکلات را گفته‌ایم و دیگر متولی کار این آقایان هستند که بیایند بگویند می‌خواهند با این شهر چه بکنند؟

حالا با این اوصاف؛ گسترش شهر باید به همین منوال کنونی باشد یا به سمت شرق هدایت شود؟

ما بارها گفته‌ایم اولویت اول شهر کرمان، بافت فرسوده و تاریخی است و اگر می‌خواهیم شهر را نگه داریم؛ به این محدوده‌ها باید رسیدگی جدی داشت و امکانات زیربنایی از جمله فضای سبز و آموزشی و درمانی را تامین کرد؛ در این صورت جمعیت حتما به سمت این مناطق خواهد رفت؛ اما الان کیفیت زندگی در این مناطق خیلی پائین است و کسی رغبت زیادی به زندگی در آن ندارد.

یک باور غلط آسیاب‌های تاریخی کرمان را به خطر انداخت

تخریب آسیاب‌ها به هوای الماس!

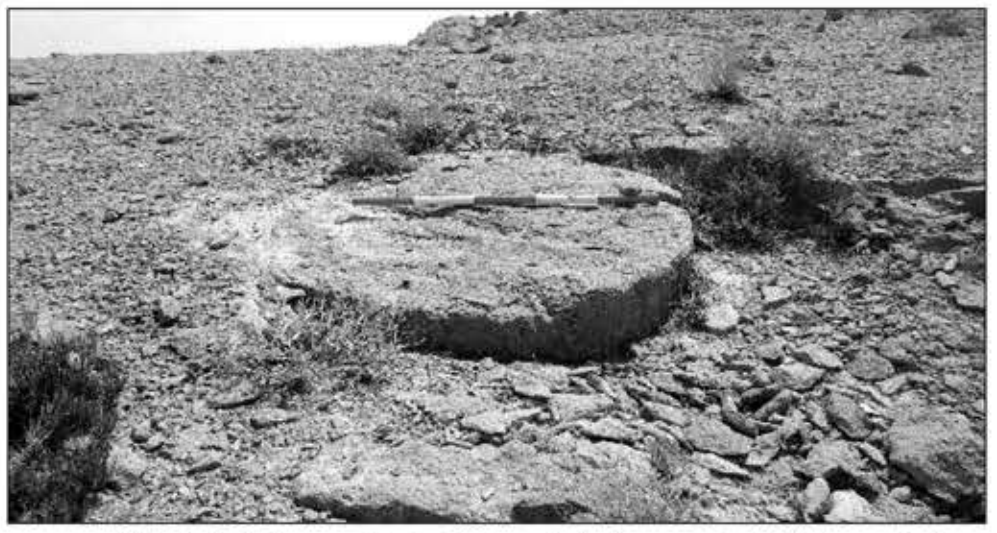

رضا ریاحیان ●

از زمانی که انسان از غلات برای تغذیه استفاده کرد احتمالا آسیاب نیز به‌وجود آمده است. در دوران‌های گذشته از جمله روستانشینی عمل خرد کردن غلات به‌وسیله‌ی سنگ‌ساب و دستاس انجام می‌شده و بعضی محققین اعتقاد دارند این فرایند قدیمی‌ترین صنعت بشری است.

در ایران نیز از دوران‌های پیش از تاریخ تا به امروز آثار و شواهدی از این صنعت شناسایی شده و این موضوع در استان کرمان نیز صدق می‌کند. مدتی قبل براساس باور اشتباه عده‌ای که جنس سنگ آسیاب از الماس است موج تخریبی نسبت اکثر آسیاب‌های ایران و از جمله کرمان شکل گرفت که متاسفانه منجر به تخریب آسیاب‌های سطح استان شد.

چند هفته قبل نگارنده، بنا به گزارش واصله از یگان حفاظت بردسیر مبنی بر حفاری غیر مجاز در ارتفاعات شرقی شهرستان بردسیر و حسب دستور مدیرکل برای بررسی کارشناسی موضوع، به منطقه اعزام شدم و پس از بررسی مشخص شد محل مزبور معدن استخراج و تولید سنگ آسیاب بوده و شاید بتوان گفت اولین معدن باستانی استخراج سنگ آسیاب در منطقه کرمان و یا حتی ایران نیز محسوب می‌شود.

بر همین اساس در یادداشتی مختصر در خصوص آسیاب می‌پردازم تا به فهمی روشن از نقش وجایگاه آسیاب‌ها در زندگی مردمان گذشته و امروز برسیم تا این میراث و یا به عبارتی صنعت با ارزش قدیمی، مورد بی‌مهری مردم قرار نگیرد.

پیشینهٔ آسیاب در ایران

براساس پیشینه‌ی باستان‌شناسی ایران از دوران پارینه‌سنگی تا عصر حاضر، آثار و شواهدی در خصوص خرد کردن و آسیاب غلات وجود دارد. در اکثر استقرارهای پیش از تاریخی مربوط به دوران روستانشینی که انسان به کشت غلات به صورت گسترده روی آورده، ابزار سنگی معروف سنگ ساب وجود دارد.

در دوران‌های بعد، این فعالیت توسط دستاس که ترکیبی از دو تخته سنگ بر روی بوده هم انجام می‌گرفته است. تنها آثار و شواهد باقی مانده از فعالیت آسیاب در حجم زیاد می‌توان به مجموعه آسیاب‌های شوشتر اشاره کرد که در فهرست آثار جهانی به ثبت رسیده و این مجموعه به احتمال زیاد مربوط به دوران ساسانیان است؛ چون در آن زمان فعالیت‌های مهم آب‌رسانی در این منطقه از سرزمین خوزستان انجام گرفته است. مجموعه آسیاهای بادی معروف به آسیادهای خوانشرف واقع در شهرستان نهبندان خراسان جنوبی نیز از مهم‌ترین فعالیت این صنعت در دوران قاجاریه محسوب می‌شود.

هرکدام از این آسیاها با توجه به پتانسیل جغرافیایی آن منطقه شکل گرفته‌اند به طوری‌که در استان خوزستان به دلیل وجود منابع آب زیاد از قبیل رودخانه‌های متعدد مجموعه آسیاب آبی شوشتر شکل گرفته و در منطقه شرق و جنوب‌شرق ایران به دلیل وزش بادهای موسمی از قبیل بادهای ۱۲۰روزه سیستان مجموعه آسیاب‌های بادی خوانشرف احداث شده است؛ به هر حال در کشور چهار فصل ایران با توجه به پتانسیل‌های جغرافیایی نحوه‌ی خرد کردن و آسیاب دانه‌های غلات به روش‌های مختلف صورت می‌پذیرفته است.

پیشینهٔ آسیاب در کرمان

منطقه کرمان به مانند دیگر مناطق ایران آثار و شواهدی از فعالیت خرد کردن و آسیاب دانه‌های غلات در استقرارهای پیش از تاریخ از قبیل تپه یحیی، تل ابلیس(روستا نشینی)، شهداد و کنارصندل(شهر نشینی) وجود دارد. در دوران بعد نیز آثاری از این فعالیت مشاهده می‌شود که اکثر آن‌ها شامل آسیاب‌های واقع در روستاها هستند؛ به طوری‌که بعضی از محل‌ها معرف فعالیت خردکردن دانه‌های غلات بوده که از جمله می‌توان به روستای سر آسیاب شش و محله سرآسیاب همچنین کوچه آسیاباد اشاره کرد؛ امروزه در کوچه‌ی آسیاباد، هنوز چند مرکز جهت آسیاب کردن به صورت مدرن وجود دارد. این موضوع در بعضی از شهرها و روستاهای کرمان مانند کوهبنان، روستای سرباغ زرند با دارا بودن حدود۱۲ آسیاب نیز عمومیت دارد. علاوه بر آسیاب؛ تعدادی مرکز حناسایی با کارکرد مشابه نیز در شهرستان بم و بردسیر وجود دارد.

با این توصیفات می‌توان اظهار داشت این فعالیت به‌مانند دیگر مناطق ایران در استان کرمان به صورت گسترده رواج داشته است. امروزه متاسفانه اکثر آسیابهای استان به دلیل باور اشتباه که داخل و یا سنگ آن‌ها از جنس الماس است مورد حفاری غیر مجاز صورت گرفته‌اند و آن‌ها که با تعمیر و مرمت جزئی قابل احیاء بوده‌اند هم از بین رفته‌اند.

اجزای اصلی آسیاب شامل کانال، تنوره، سنگ و تاسیسات جانبی است. مهم‌ترین قسمت که با ایجاد نیروی محرکه موجب چرخاندن سنگ می‌شود تنوره و میزان حجم ذخیره آب داخل آن است؛ اکثر تنوره‌ها به وسیله‌ی لاشه و قلوه سنگ به همراه ملات آهک و ساروج ساخته می‌شوند و در بعضی موارد مثل آسیاب روستای کرم شهربابک تنوره‌ی آن به صورت دستکند ایجاد شده است.

طول تنوره ها بین ۱۰-۱۵ متر و قطر دهانه‌ی آن بین یک تا دو و نیم متر است. تنوره‌ی آسیاب شهر گلزار بردسیر یکی از بزرگ‌ترین دهانه‌های تنوره با قطر بیش از دو متر است. نحوه‌ی کارکرد آنها به این صورت بوده که آب پس از انتقال از طریق کانال داخل تنوره ریخته و به وسیله مجرای انتهای تنوره به سمت سنگ هدایت شده و با توجه به فشار نیروی آب خروجی از تنوره باعث به حرکت در آمدن سنگ شده و فعالیت آسیاب صورت می‌گرفته است. همچنین آب خروجی به سمت زمین‌های کشاورزی هدایت می شده تا از آن در زمینه‌ی دیگری نیز استفاده شود. یکی از آسیاب‌هایی که هنوز دارای فعالیت بوده؛ واقع در شهرستان فرودس در مسیر آب قنات بلده است. به احتمال زیاد هنوز در دیگر مناطق ایران به‌مانند این آسیابِ در حال فعالیت نیز وجود دارد.

معدن باستانی استخراج سنگ آسیاب بیدوئیه بردسیر

در میان ارتفاعات شرق و شمال‌شرقی شهرستان بردسیر کوهی در جهت شمالی – جنوبی واقع شده که در سطح بالای آن آثار و شواهد بیش از ۱۰ سونداژ به‌منظور برداشت سنگ معدن وجود دارد.

در دامنه‌ی شرقی و غربی این کوه، قطعات سنگ آسیاب نیمه‌کاره و شکسته پراکنده است. علاوه بر این، تعدادی قطعات سنگی مربوط به آسیاب‌های دستی (دستاس) نیز به صورت محدود در دامنه پراکنده است. بعضی از سنگ‌های نیمه‌کاره که هنوز استخراج نشده‌اند و به خوبی روند تولید و پرداخت سنگ را نشان می‌دهند.

یکی از این موارد این‌که حفره‌ی وسط سنگ آسیاب را برای جلوگیری از شکسته شدن سنگ همزمان با استخراج صورت می‌پذیرفته و همچنین تمامی مراحل پرداخت و تراش سنگ در هنگام استخراج صورت می‌گرفته است. آنچه از شواهد موجود در این معدن استنتاج می‌شود این‌که تولید استخراج سنگ آسیاب به صورت انبوه انجام می‌شده که علاوه بر تامین سنگ آسیاب‌های شهرستان بردسیر احتمالا مناطق دیگری از قبیل کرمان و باغین را برعهده داشته است.

آسیاب‌های باقی مانده احیا شود

با شرح مختصری که از آسیاب‌ها و معدن استخراج سنگ ارائه شد؛ می‌توان اظهار داشت سنگ استفاده شده در آسیاب‌های استان از نوع معمولی با درجه‌ی سختی بالا بوده ودر اکثر ارتفاعات استان وجود داشته و برخلاف باورهای غلط عمومی هیچ سنگ دیگری از جمله الماس در آن استفاده نشده است. این‌که واژه الماس در آسیابها بازگو و رایج شده احتمالا وسیله‌ای که سنگ بالا را به سنگ زیرین وصل می‌کرده و یا ابزار دیگری معروف به الماسه بوده و از دوران قدیم نسل به نسل این اصطلاح در بین مردم رایج شده و حالا عده‌ای ندانسته دست به تخریب آسیاب‌ها زده‌اند. تعدادی از این آسیاب‌ها با تعمیر و مرمت جزئی می‌توانسته‌اند احیاء شوند؛ اگرچه هنوز هم دیر نشده و با شناسایی بعضی از آنها و الهام گرفتن از آسیاب‌های در حال فعالیت در کشور می‌توان آن را دوباره احیاء و به مقصد جدید گرشگری تبدیل کرد. همچنین معدن شناسایی شده بیدوئیه با توجه به مسیر دسترسی مناسب و نزدیکی به شهر بردسیر و کرمان پتانسیل تبدیل شدن به یک سایت موزه باز و مقصد جدید گردشگری را دارد.

امید است با اطلاع‌رسانی مناسب و بالابردن سطح آگاهی مردم در راستای حفظ این میراث با ارزش از جمله آسیاب‌ها حافظان خوبی برای نسل‌های آینده باشیم.

● باستان شناس